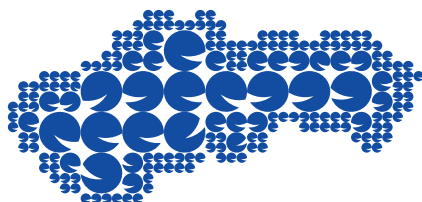

SLOVENSKÁ REČ

90 • 2025 • 1

**ČASOPIS PRE VÝSKUM SLOVENSKEHO JAZYKA
ORGÁN JAZYKOVEDNÉHO ÚSTAVU ĽUDOVÍTA ŠTÚRA SAV, v. v. i.**

Slovenská reč, časopis pre výskum slovenského jazyka. Založený v roku 1932.
Vydáva Jazykovedný ústav Ľudovíta Štúra Slovenskej akadémie vied v Bratislave, v. v. i.

Slovak Language, Journal for the Slovak Language Research. Founded in 1932.
Published by Ľudovít Štúr Institute of Linguistics, Slovak Academy of Sciences in Bratislava.

Hlavný redaktor / Editor-in-Chief: prof. Mgr. Martin Ološtiak, PhD.
Manažérka redakcie / Deputy Editor-in-Chief: Mgr. Jana Wachtarczyková, PhD.
Výkonná redaktorka / Managing editor: Mgr. Júlia Behýlová

Redakcia anglických textov / English Language Editor: Mgr. Júlia Behýlová

Redakčná rada / Editorial Board:

prof. Mgr. Martin Diweg-Pukanec, PhD. (Nitra), doc. PaedDr. Zdenko Dobřík, PhD. (Banská Bystrica), prof. PhDr. Juraj Dolník, DrSc. (Bratislava), prof. PhDr. Miroslav Dudok, DrSc. (Bratislava), RNDr. Radovan Garabík (Bratislava), dr. sc. Siniša Habijanec, PhD. (Bratislava), Dr. Robert Hammel (Berlín – Spolková republika Nemecko), prof. dr. Björn Hansen (Regensburg – Spolková republika Nemecko), PhDr. Milan Harvalík, Ph.D. (Praha – Česká republika), prof. Mgr. Martina Ivanová, PhD. (Prešov), doc. PhDr. Viera Kováčová, PhD. (Ružomberok), Dr Paweł Kowalski (Warszawa – Poľská republika), prof. PaedDr. Ľubomír Kralčák, PhD. (Nitra), Professor Mark Richard Lauersdorf, Ph.D. (Kentucky – USA), prof. PaedDr. Ľudmila Liptáková, CSc. (Prešov), doc. Mgr. Patrik Mitter, Ph.D. (Ústí nad Labem – Česká republika), doc. Mgr. Gabriela Múcsková, PhD. (Bratislava), prof. PhDr. Oľga Orgoňová, CSc. (Bratislava), Mgr. Jaroslava Rusinková, PhD. (Bratislava), prof. PhDr. Ján Sabol, DrSc. (Košice), prof. PhDr. Daniela Slančová, CSc. (Prešov), dr hab. Mariola Szymczak-Rozlach, prof. UŚ (Katovice – Poľská republika)

Čestní členovia / Honorary Members:

prof. PhDr. Slavomír Ondrejovič, DrSc. (Bratislava), prof. PhDr. Ivor Ripka, DrSc. (Bratislava)

Technický redaktor / Technical Editor: Mgr. Vladimír Radík

Návrh a grafické spracovanie obálky / Design of the journal cover:

Mgr. Jana Wachtarczyková, PhD., Mgr. Martina Cebecauerová, PhD.

Periodicita / Periodicity: vychádza 2-krát ročne / published 2 times per year

Dátum vydania aktuálneho čísla (2025/90/1): jún 2025 / Date of issue: June 2025

Adresa redakcie / Editorial Address:

Jazykovedný ústav Ľ. Štúra SAV, v. v. i., Panská 26, 811 01 Bratislava, Slovenská republika
tel.: +421 2 5443 1761, +421 2 5443 1762

E-mail: sr@juls.savba.sk

Webová stránka časopisu / Journal website: <https://sr.juls.savba.sk>

Slovenská reč je indexovaná v databázach / Slovenská reč is indexed by the following databases:

Bibliografia Językoznawstwa Slawistycznego (iSybislaw), EBSCO Discovery Service, European Reference Index for the Humanities and Social Sciences (ERIH PLUS), Linguistic Bibliography Online (Brill), Linguistics & Language Behavior Abstract – LLBA (ProQuest), Scopus (Elsevier), Summon (Serials Solutions/ProQuest), The Central European Journal of Social Sciences and Humanities (CEJSH)

SCImago Journal Rank (SJR) 2024: 0.115

Source Normalized Impact per Paper (SNIP) 2024: 0.247

CiteScore 2024: 0.4

Texty uverejnené v Slovenskej reči sú licencované pod Creative Commons Attribution 4.0 International Public License (CC BY 4.0).

ISSN 0037-6981 (tlačená verzia / print)

EV 3695/09

ISSN 1338-4279 (online)

IČO vydavateľa 00167 088

LUBLJANA – SLOVANSKÁ SLOVOTVORBA V CENTRE DIANIA*

Ivana Šrámeková

V dňoch 17. – 20. septembra 2024 sa v Lubľane, čarovnom meste ležiacom pod ochrannými krídlami draka, konala medzinárodná vedecká konferencia s názvom *Stopenjsko besedotvorje*, spojená s 23. zasadnutím Komisie pre slovanskú slovo- tvorbu pri Medzinárodnom komitáte slavistov. Spoluorganizátormi tejto konferencie boli Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti (ZRC SAZU), Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša, Inštitut „Jožef Stefan“ a Filozofická fakulta Univerzity v Maribore. Na tomto podujatí aktívne vystúpilo dokopy 53 domácich a zahraničných účastníkov, celkovo zo 16 krajín (Bielorusko, Bosna a Hercegovina, Bulharsko, Česko, Čierna Hora, Fínsko, Chorvátsko, Nemec- ko, Poľsko, Rakúsko, Rusko, Severné Macedónsko, Slovensko, Slovinsko, Srbsko, Ukrajina). Bol to skutočný trojdňový maratón, v priebehu ktorého si účastníci kon- ferencie mali možnosť vypočúť jednu plenárnu prednášku a 43 referátov, no ani tak ich energia aktívne sa zapájať do diskusií neklesala. Tematickým rámcom konferen- cie bola problematika týkajúca sa stupňovitosti v slovotvorbe hlavne slovanských jazykov, čo presahuje binárny vzťah medzi motivujúcim a motivovaným slovom. Príspevky sa obsahovo zameriavali na rozličné aspekty slovotvorby zo synchronne- ho aj diachrónneho hľadiska, a to v rôznych oblastiach lingvistiky, vrátane lexiko- grafie, lexikológie, fonetiky, dialektológie, sociolingvistiky, jazykových technológií, posunkovej reči či výskumu jazyka ako druhého a cudzieho jazyka.¹

Podujatie slávnostne otvoril predseda konferencie, doc. dr. Boris Kern, ktorý v rámci úvodného bloku poďakoval spoluorganizátorom za kooperáciu a taktiež sr- dečne privítal všetkých účastníkov. Potom sa prítomným prihovorili prof. dr. Oto Luthar, riaditeľ ZRC SAZU; izr. prof. dr. Kozma Ahačič, riaditeľ Inštitutu za sloven- ski jezik Frana Ramovša; doc. dr. Senja Pollak v mene riaditeľa Inštitutu „Jožef Stefan“ a prof. dr. Irena Stramljič Breznik, prodekanka Filozofickej fakulty Univer-

* Príspevok bol vypracovaný v rámci riešenia projektu VEGA č. 2/0027/25 *Slovník súčasného slovenského jazyka – 8. etapa (koncipovanie a redigovanie slovníkových hesiel a s tým spojený lexikolo- gicko-gramatický a korpusový výskum)*.

¹ Všetky dôležité informácie o podujatí možno nájsť na webovej stránke konferencie.^[1]

zity v Maribore. Po úvodných slovách nasledoval krátky kultúrny program, ktorý v podobe krásy slova, spevu a hudby dotvoril prajnú atmosféru panujúcu pri zvítaní. Uvítacie slovo ďalej patrilo Magde Stražišar, vedúcej Oddelenia slovinského jazyka na Ministerstve kultúry Slovenskej republiky; prof. dr. Rajne Dragičević, predsedníčke Komisie pre slovanskú slovo tvorbu pri Medzinárodnom komitáte slavistov a izr. prof. dr. Mladenovi Uhlíkovi, predsedovi slovinského slavistického výboru. V závere úvodného bloku vystúpila dr. Anna Czelakowska (Krakov). Predstavila vedeckú cestu významného poľského jazykovedca prof. zw. dr hab. Mirosława Skarżyńskiego (1952 – 2019), ktorého pamiatke bolo venované samotné vedecké podujatie.

Po slávnostnom otvorení nasledovala plenárna prednáška **Katrin Hein** (Mannheim), ktorá prezentovala nástroj 'KoMuX' vyvinutý na základe rozsiahlych korpusových dát na výskum slovotvorných vzorcov nemeckých kompozít. Autorka ilustrovala hlavné funkcie vyhľadávania v KoMuXe, ktorý pristupuje ku kompozitám ako k vzorcom, kde sa komplexné slová vnímajú ako realizácie abstraktných alebo poloabstraktných základných vzorcov. Tento pohľad na kompozíciu je teoreticky motivovaný aj tým, že vzorce slúžia nielen na tvorenie nových komplexných slov, ale aj na štruktúrovanie lexiky.

Prvý blok referátov bol tematicky venovaný slovo tvorbe z pohľadu diachronie a synchronie. **Jevhenija A. Karpilovska** (Kyjev) na podklade morfematicko-slovo tvorného hniezdového slovníka súčasnej ukrajinčiny predstavila slovotvorné hniezda vo vzťahu k iným jednotkám lexikálneho systému. Poukázala na možnosti výskumu formálno-sémantických a funkčno-štylistických parametrov rozmanitých slovo druhových derivátov rozličného pôvodu, ktoré sa vyznačujú systémotvornou silou pri vytváraní slovotvorných hniezd a podieľajú sa na posilňovaní kognitívnej a komunikačnej sily ukrajinského jazyka. Ďalej nasledoval príspevok **Metky Furlan** (Lubl'ana), obsahovo zameraný na tvorenie slov cez prizmu dvoch lingvistík – synchronnej a diachronnej. Obe spomenuté disciplíny považuje autorka za kľúčové a navzájom sa doplňujúce nielen pri výskume slovotvorných aspektov, ale aj akejkolvek oblasti každého jazyka. Prvý blok uzatvoril **Goran Milašin** (Banja Luka) s prednáškou načrtávajúcou problém vymedzenia synchronného stavu a diachronných procesov v derivačnej morfológii. Upozornil na rôzne metodologické problémy, ktorým čelí výskum tvorenia slov z hľadiska synchronného, pričom predmetom referátu boli práve tie prípady, ktorých derivačný status nemožno s istotou určiť, napr. niektoré typy srbských slovies s prefixom *po-*, vzťahové adjektíva či cudzie slová, ktorých morfematická štruktúra prešla zmenami.

V nasledujúcej sekcii sa **Aľaksandr Lukašanec** (Minsk) zamýšľal nad postavením slovotvorných hniezd v systéme komplexných slovotvorných jednotiek a následne to demonštroval na príkladoch z bieloruštiny. Osobitnú pozornosť venoval

otázke synchronných hraníc slovotvorných hniezd s prihliadnutím na formálne a sémantické väzby medzi jednotlivými zložkami. Uvažoval napr. o tom, či skratky typu *ААН* (*Арганизацыя Аб'яднаных Нацый*) by mali byť zahrnuté do slovotvorných hniezd jednotlivých slov (*арганызацыя, яднаць, нацыя*, slov. *organizácia, zjednotiť sa, národ*), alebo či tvoria samostatné hniezda (*ААН* → *аанайскі, аанавець*), resp. či ich treba zo slovotvorných slovníkov úplne vylúčiť. **Pawel Kowalski** (Varšava) pristúpil k slovotvorným hniezdam ako k možnému nástroju na interpretáciu jazykovej reality a predstavil profilovanie istých pojmov súvisiacich s hniezdovaním (*słowotwórstwo gniazdowe*) v poľskej slovotvornej tradícii na širšom slovanskom pozadí. **Iwona Burkacka** (Varšava) prezentovala faktory vplyvajúce na štruktúru a veľkosť slovotvorných hniezd v poľskom jazyku, najmä dĺžku slovotvorných radov. Druhú sekciu uzatvorila **Rajna Dragičević** (Belehrad), ktorá skúmala vzťah medzi polysémiou a deriváciou srbského slovesa *злѣдату* (slov. *pozerat'*), ďalej jeho derivačný potenciál v niektorých slovanských jazykoch a porovnala opis jeho sémantického a derivačného potenciálu v slovanských derivačných slovníkoch.

Posledná sekcia prvého dňa bola orientovaná na slovotvorbu z pohľadu sociolingvistiky. **Lidija Arizankovska** (Skopje) podrobnejšie sledovala, ako rôzne sociolingvistické faktory ovplyvňujú, lepšie povedané podporujú, viacstupňové tvorenie slov v macedónčine, čo je pozorovateľné napr. v spôsobe vyjadrovania v publicistickom a hovorovom štýle (*директор—директорче—директориште—директорыва*). **Larysa P. Kysľuk** (Kyjev) sa venovala interakčným i konkurenčným vzťahom medzi domácimi a prevzatými prvkami v rámci ukrajinského slovotvorného systému. V spätosti s konkurenčnými tendenciami si všímala najmä to, ako prevzaté slová ovplyvňujú štruktúru slovotvorných hniezd v ukrajinskom jazyku. **Jelena G. Lukašanec** (Minsk) hovorila o výzvach, ktoré sa objavujú pri výskume slovotvorných hniezd vytvorených na materiáli rôznych ruských sociolektov, napr. možnosť kombinácie týchto slovotvorných hniezd s hniezdami štandardného jazyka, zahrnutie alebo vylúčenie výsledkov sémantickej derivácie a pod.

Hoci sa oficiálna časť prvého dňa konferencie skončila, podnetné diskusie či neformálne rozhovory medzi účastníkmi pokračovali ďalej na slávnostnej večeri, ktorú pre zúčastnených pripravili organizátori podujatia.

Na ďalší deň prvý blok odštartoval **Tomaž Erjavec** (Lubl'ana) s príspevkom o automatickom extrahovaní derivačných pravidiel a radov v slovinskom jazyku na materiáli slovinského hniezdového slovníka (*Besednodružinski slovar slovenskega jezika: Poskusni zvezek za iztočnice na B*, Stramljič Breznik, 2004), pričom podrobnejšie predstavil výpočtový prístup podporujúci slovotvornú analýzu. **Senja Pollak** a **Marko Pranjić** (Lubl'ana) prezentovali progres v rozličných metódach automatickej morfologickej segmentácie slovinčiny. V kontexte počítačovej lingvistiky sa niesol i ďalší referát. **Jaka Čibej** (Lubl'ana) sa zaoberal problematikou automatického

extrahovania archetypálnych slovotvorných stromov v slovinčine so zámerom vyabstrahovať najfrekventovanejšie, najtypickejšie a najproduktívnejšie skupiny pravidiel, ktoré bude možné využiť i pri rozširovaní morfológického lexikónu slovinčiny *Skoleks*. Danú sekciu zakončil **Roman Yangarber** (Helsinki) výkladom o modernej morfológickej segmentácii slov na morfémy, založenej na niekoľkých algoritmoch rozdeľujúcich slová na menšie jednotky, ktoré sú bližšie „skutočným“ morféмам. Nový spôsob segmentácie sa ukazuje ako kľúčový a praktický pre výskumníkov pracujúcich s generatívnymi modelmi jazyka.

V druhom bloku **Amela Šehović** (Sarajevo) analyzovala derivačno-sémantické hniezdo bosnianskeho adjektíva *star* (slov. *starý*). Autorka poukázala i na niektoré sociolingvistické prejavy používania skúmaných derivátov, pričom sa osobitne zameriavala na ich význam a funkciu v súčasnej hovorovej bosniačtine. **Martin Ološ-tiak** (Prešov), vychádzajúc z údajov *Slovníka koreňových morfém slovenčiny* (2005, 2007, 2012), vymedzil niekoľko štatisticko-kvalitatívnych parametrov dvoch typov paradigiem – slovotvorných hniezd a slovotvorných radov. **Branko Tošović** (Graz) sa zaoberal problematikou stupňovitého odvodzovania slov pomocou umelej inteligencie. **Lana Hudeček** a **Milica Mihaljević** (Záhreb) osvetlili prístupy k slovotvorbe odzrkadlené v dvoch projektoch, a to v *Hrvatski mrežni rječnik – Mrežnik* (*Chorvátsky webový slovník*) a *Hrvatsko jezikoslovno nazivlje – Jena* (*Chorvátska lingvistická terminológia*). *Mrežnik* reprezentuje normatívny slovník s tromi modulmi – pre žiakov základných škôl, pre dospelých nositeľov chorvátskeho jazyka a pre zahraničných študentov učiacich sa chorváčtinu, pričom v module určenom pre dospelých sa bližšie demonštruje slovotvorná problematika hesiel. V terminologickej databáze *Jena* sa nachádzajú aj rovnakokoreňové adjektívne deriváty odvodené od príslušných termínov (*sufiksacija – sufiksacijski – sufiksni*). Blok uzatvorila **Maria Wtorkowska** (Lubl'ana) príspevkom o metóde stupňovitej derivácie v online *Slovníku polských neologizmov*, ktorá zároveň môže byť užitočná aj pri vyučovaní poľštiny ako druhého alebo cudzieho jazyka.

Tretí blok uviedla **Cvetanka Avramova** (Sofia), ktorá sa sústredila na postavenie bulharských a českých abstraktných substantív s formantom *-(e)cmě(o) // -stv(i) / -(c)tv(i)* v slovotvornom hniezde. Autorka konštatovala rozdielnosť v interpretácii lexém tohto typu, a to z hľadiska ich bezprostrednej motivácie, slovotvornej sémantiky aj ich vzťahu k transpozičným derivátom. **Gordana Štasni**, **Gordana Štrbac** a **Milan Ajdžanović** (Nový Sad) rozviedli tému onomatopoických slovotvorných hniezd v srbskom jazyku, konkrétne uvažovali o tom, že veľkosť a zloženie hniezda nemusia súvisieť priamo so samotným onomatopojom, ale so slovesom, ktoré je ním priamo motivované. **Tatjana Pisković** (Záhreb) na príklade troch rôznych slovotvorných hniezd v chorváčtine ilustrovala vnútornú súvislosť medzi morfonológiou, morfematickou analýzou a viacstupňovou deriváciou. Dospela k názoru, že spolu-

práca týchto zložiek pomáha lepšie uchopiť štruktúry autosémantických slov. Ako poslední v danej sekcii vystúpili **Petra Mišmaš**, **Franc Lanko Marušič** a **Rok Žaucer** (Nová Gorica). Cez prizmu distribučnej morfológie analyzovali afixy, ktoré zo sémantického hľadiska síce pri derivácii neplnia žiadnu funkciu, no rozširujú koreň slova, čím zároveň umožňujú pokračovať v ďalších derivačných krokoch, napr. segment *-l* v slovinských deverbatívnych činiteľských názvoch *igr-a-ti*, *igr-a-l*, *igr-a-l-ec*.

V záverečnej sekcii **Lidija P. Hnat'uk** (Kyjev) skúmala vybrané slovotvorné hniezda v súčasnej spisovnej ukrajinčine, v ktorých sa niektoré archaické lexémy (zo 14. – 18. stor.) nahradili synonymami z ľudového jazyka, a preto sa v súčasnosti môžu mylne vnímať ako neukrajinské. V iných prípadoch tieto archaizmy pretrvávajú dodnes v ukrajinských nárečiach. Problematiku slovotvorných radov a variantov v spisovnom slovinskom jazyku 16. storočia predstavila **Andreja Legan Ravnikar** (Lubl'ana), pričom sa sústredila na ich opis nielen z gramatického, ale i lexikografického hľadiska. Posledný blok druhého rokovacieho dňa ukončila **Magdalena Pas-tuch** (Katovice) s prednáškou o slovotvornej aktivite latinizmov zo 16. storočia v súčasnej poľštine. Autorka referovala o výskumných výsledkoch týkajúcich sa morfe-matickej štruktúry nových derivátov s prihliadnutím na ich sémantiku, pričom v analýze uplatnila metódu hniezda a metódu historickej sémantiky.

Na konci dňa bola pre účastníkov konferencie pripravená prehliadka centra Lubl'any vrátane návštevy galérie súčasného umenia *Cukrarna*.

Úvod tretieho dňa konferencie patrilo predstaveniu dvoch nových publikácií. Ivana Bozděchová uviedla kolektívnu monografiu venovanú 110. výročiu narodenia a 20. výročiu úmrtia významného českého derivatológa Miloša Dokulila, ktorá nesie názov *Česká slovotvorná koncepce v kontextu slovanské jazykovědy* (red. I. Bozděchová – B. Niševa – K. Skwarska, 2024) a do ktorej autorsky prispeli viacerí členovia komisie. Rajna Dragičević predstavila publikáciu s názvom *Тенденции во зборообразувањето на глаголите во словенските јазии* (Tendencie v tvorení slovies v slovanských jazykoch) obsahujúcu príspevky z konferencie komisie, ktorá sa konala v roku 2023 v Ochride (Severné Macedónsko). Zborník redakčne pripravila členka komisie Lidija Arizankovska.

Po prezentáciách nasledovala **Jelena V. Petruchina** (Moskva), ktorá oboznámila prítomných s výsledkami kognitívno-diskurzívneho porovnávacieho výskumu slovotvorných dvojíc a radov v literárnom diskurze, konkrétne išlo o ruské a české paralelné texty literárnych diel a ich umeleckých prekladov. **Ivana Bozděchová** (Praha) sa zamerala na desubstantívne slovotvorné paradigmy anglicizmov typu *lifestyle* – *lifestylový* – *lifestylovost*, v rámci ktorých sledovala i stupeň obsadenia jednotlivých pozícií podmienený ich derivačnými možnosťami, a porovnala ich s paradigmami desubstantív utvorených z motivantov domáceho pôvodu. **Marjetka Kulovec**, **Boštjan Jerko** a **Boris Kern** (Lubl'ana) poukázali na paralely

a osobitosti slovotvorných procesov v slovinskom jazyku a posunkovej reči v slovinčine a uviedli niekoľko príkladov na ilustráciu fungovania slovotvorby v posunkovom jazyku.

V nasledujúcej sekcii sa z rozličných stránok objasňovali slovotvorné aspekty lexiky rôznych jazykov. **Barbara Štebih Golub** (Záhreb) sledovala slovotvorný potenciál germanizmov v kajkavskom spisovnom jazyku, pričom sa sústredila na sekundárne adaptačné procesy. Ďalej sa zamýšľala nad lexikografickým spracovaním prevzatých pomenovaní v špecializovaných slovníkoch. **Sonja Nenezić** (Nikšić) podrobila analýze slovotvorné hniezdo lexémy *jad* (slov. *bieda*), konkrétne sa zamerala na výskum derivačno-sémantických súvislostí a vzťahov medzi členmi skúmaného hniezda a na spôsoby jeho spracovania v čiernohorských nárečových slovníkoch. Sekciu zakončil referát **Jožice Škofic** (Lubl'ana), ktorý sa venoval slovotvorbe nárečovej lexiky na materiálovej báze *Slovinského jazykového atlasu*.

Zinajda Charitončik (Minsk) sa zaoberala sémantickými vlastnosťami derivátov od názvov označujúcich opakované javy, t. j. príklady zahŕňali napr. názvy dní v týždni, ročných období, mesiacov v roku a pod. Autorka osvetlila aktualizáciu pragmaticky orientovaných významov skúmaných derivátov v ruštine. Následne rozviedol problematiku modelovania fragmentov slovotvorných hniezd v ruštine **Aleksej V. Nikitevič** (Grodno). **Nicol Janočková** a **Ivana Šrámeková** (Bratislava) demonštrovali výsledky slovotvornej analýzy slovenských (de)numerálnych kompozít, kvázikompozít a analytických lexém usporiadaných do denumerálnych slovotvorných hniezd. S prihliadnutím na pozíciu uvedených motivátov v slovotvornom rade skúmali ich motivačnú históriu a motivačný potenciál.

V ďalšej sekcii **Ludmila Liptáková** (Prešov) predostrela problematiku týkajúcu sa jazykového vedomia dieťaťa, konkrétne sa zamerala na zisťovanie spontánnej predstavy detí o lineárnej postupnosti motivovaných slov, resp. o slovotvornom rade. Autorku rovnako zaujímalo, ako sa v slovotvornom vedomí dieťaťa odrážajú dynamické tendencie v slovotvorbe súčasnej slovenčiny. **Gjoko Nikolovski** (Maribor) sa orientoval na tvorenie slov vo vyučovaní slovinčiny ako cudzieho jazyka. Vychádzal z gradačnej metódy v slovotvorbe a hľadal možnosti implementácie kontextového prístupu vo výučbe slovotvorného obsahu do jednotlivých jazykových úrovní, s osobitným zreteľom na úrovne A2 až B1. **Sanja Milić** (Lodž) sa sústredila na tvorenie, význam a používanie derivátov najfrekventovanejších slovies v srbskom a poľskom jazyku, a to *gledati*, *misлити*, *govoriti* a *praviti* (slov. *pozerať*, *myslieť*, *hovoriť*, *robiť*). Autorka zároveň zosumariovala chyby vyplývajúce z negatívneho jazykového transferu u poľských študentov učiacich sa srbcinu. **Jelena I. Koriakowcewa** (Siedlce) sa zamýšľala nad metodologickými predpokladmi hniezdovo orientovaného opisu slovotvorby, ktoré vypracoval prof. M. Skarżyński, a nad možnosťami ich uplatnenia aj v diachrónnom výskume.

Poslednú sekciu tretieho rokovacieho dňa začali **Andreja Žele**, **Ines Voršič** a **Nina Ledinek** (Lubl'ana), ktorí na príklade vybraných fráz sloveso + príslovka demonštrovali na jednej strane slovotvorné schopnosti slovinčiny a na druhej strane syntaktické a sémantické schopnosti prechodov medzi dvoma ustálenými frázami, schematicky: $V + Adv \rightarrow Adj(>Adv) + N(>V)$, napr. *delati zunaj – zunanje delo* (*pracovať vonku – vonkajšia práca*). **Irena Stramljič Breznik** (Maribor) analyzovala vlastnosti deadjektívnych substantív s významom nositeľ vlastnosti typu *grbavec* (slov. *hrbáč*) a uvažovala o slovotvornom kombinatorickom potenciáli dvoch sufixov *-ica* a *-ec*, ktoré sa zároveň ukazujú ako najproduktívnejšie menné sufixy v slovinčine. Záverečný referát predniesol **Boris Kern** (Lubl'ana). Jeho obsahom boli nominálne viacstupňové deriváty – jednak ich štatistická analýza slúžiaca na identifikáciu vzťahu medzi vyššími derivačnými stupňami a výskytom derivátov na každom derivačnom stupni v korpusoch Gigafida 2.0 a metaFida; jednak morfotaktická analýza najfrekvencovanejších viacstupňových derivátov.

Na záver oficiálnej časti konferencie sa Boris Kern v mene organizátorov poďakoval účastníkom za vytvorenie príjemnej, inšpiratívnej a tvorivej atmosféry a v neposlednom rade poďakovanie patrilo i všetkým, ktorí sa spolupodieľali na organizácii. Aj keď sa oficiálny program skončil, pre zúčastnených bola pripravená umelecká bodka v podobe muzikálových skladieb v interpretácii hudobného telesa *Simfonični orkester Radiotelevizije Slovenija*.

Nasledujúci deň sa uskutočnilo 23. zasadnutie členov Komisie pre slovanskú slovotvorbu pri Medzinárodnom komitáte slavistov, počas ktorého sa rokovalo o činnosti a ďalšom fungovaní tejto organizácie. Okrem iného podpredseda komisie Martin Ološtiak informoval o vytvorení novej webovej stránky komisie.^[2] Po skončení zasadnutia účastníci vymenili pracovné tašky s notebookmi za turistické rukavice a spoločne absolvovali deň v objatí očarujúcej prírody jazera Bled.

Zborník príspevkov z konferencie sa pripravuje, pričom nateraz je dostupný zborník abstraktov nachádzajúci sa na webovej stránke konferencie.^[1] Komisia pre slovanskú slovotvorbu patrí medzi najaktívnejšie komisie fungujúce v rámci Medzinárodného komitátu slavistov. Aj v srdci Slovinska sa potvrdilo, čo je pre zasadnutia tejto komisie príznačné. Okrem vysokej erudície, odbornosti, profesionality a z toho vyplývajúcej mnohorakej bádateľskej inšpiratívnosti je to v neposlednom rade kolegiálne žičlivá, spolupatričná a miestami až rodinná atmosféra, ktorá robí z komisie príjemnú platformu medzinárodnej spolupráce.

Aktuálne sa pripravuje XVII. medzinárodný zjazd slavistov, ktorý sa uskutoční v Paríži v tomto roku a v rámci ktorého sa zrealizuje aj 24. zasadnutie slovotvornej komisie. Ďalší, 25. ročník medzinárodnej vedeckej konferencie sa bude konať v roku 2026 v Sofii.

Internetové zdroje

- [1] <https://komisija-za-besedotvorje.zrc-sazu.si/> (cit. 12. 10. 2024).
[2] <https://www.ff.unipo.sk/slovotvorna-komisija/> (cit. 3. 11. 2024).

Ivana Šrámeková

Jazykovedný ústav Ľudovíta Štúra SAV, v. v. i.

Panská 26, 811 01 Bratislava

E-mail: ivana.sramekova@juls.savba.sk